

Előfizetési díj	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 ..
Negyedévre	3 ..
Egy hónapra	1 ..
Egyes szám ára 5 kr.	

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott nyomd sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 2), Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11). Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. sz.).

Nyitlertéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

A „KELET”

politikai és közgazd. napilap
negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítására körül állított kiadóhivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t előfizetők méltó igényei kielégíttessenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:

Jul.—decz. félévre 6 frt., Egy hónapra 1 frt.

Jul.—sept. negyed. 3 frt., Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben olcsó könyvek megszerzése által, a „K e l e t” előfizetői részesülnek.

A „KELET” kiadóhivatala.

Korteseszközök.

(A „Kelet” szerkesztőjéhez.)

Olvasom e becses lapok tegnapi számában, hogy Ráth Károly ur, a kolozsvári ellenzék képviselője, iparszövetségi elnöki állását fölhasználva: iparos gyűlést tartott s ez alkalommal ígéretet tett, hogy megválasztatása esetén képviselői napidijait egy kolozsvári iparoskolára fogná ajándékozni, — az iparosok kölcsön-társulatának pedig — mely köztesközösség csekély forgalmi tőkével rendelkezik — olcsó kölcsönt fog a Municipális banktól eszközölni.

Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy lapja e híréhez néhány reflexiót csatoljak.

Nem sok megjegyzésem van arra, hogy az iparosok captatiójára a comité egy iparost állított fel baloldali képviselőjelöltül, — ámbár a lapokban is olvasám, hogy Ráth Károly ur jobboldali volt mind e kijelölésig, e hír czáfolatát pedig nem olvasám. De hát a meggyőződés változtatás — bár odaát perhorrescálva van — szerintem nem egyjelentőségű az elytelenséggel. Azt sem kívánom ezuttal feszegetni, hogy miután a törvényhozás nem a kézzel, hanem az ésszel dolgozó iparosokat várja termébe: melyik iparos fogja föl helyesebben hazája és a maga saját érdekét — az-e a ki előbb iparos s csak azután hazafi; vagy az ki első sorban a törvényhozói képességre tekint képviselőjelöltjénél?

Mindezt hagyjuk! Ugy is a kirakatok idejét éljük...

De talán lehet egy-két szavunk a már fölléptetett képviselőjelöltek magatartásához.

Az, hogy a baloldali kortesek oly szánandó nyomoruságu argumentumokkal élnek, milyenek az adó-leszállítás sat. már volt e lapokban érdem szerint méltatva. Az, hogy egy másik Feleken a val íjlesztgette a román választókat, hogy a jobboldal vissza akarja állítani az urbért, nines miért bámulatba ejtsen. Mindenki olyan kalappal köszön, a milyen neki van. De, hogy maga a képviselőjelölt beálljon kortesnek: megenged nekem mindenki, nines a maga rendén. Igy nem fozozzuk a képviselői magasztos hivatás tekintélyét.

Annak hallottuk híré, hogy a képviselő a lefolyt ülésszak napidijait jótékony czélokra ajándékozta. Példa reá Éber Nándor, Tisza Lajos, Korizmic sat. De, hogy előre, a még markában nem levő verebet már családikül használja és egy még nem is létező intézetre ígérje, ez engedelmet kérek nem meggyen.

De még ez hagyján; mert a végén, ha valami váratlan sorscsapás folytán — de a mi isten után bekövetkezni nem fog! — csakugyan Ráth Károly képviselné Kolozsvár városát: az a napi díj csakugyan az ő sajátja lesz s azt, ha nem rösteli, már most is eligérheti. Medvebőrre más is ivott már előre.

Azonban a másik ígéretet határozottan el kell itélnünk, mert, a hogy mi a dolgot ismerjük, maga az ígértelevő is tudja, hogy olyat ígér, a mit nem állhat hatalmában megadni.

Nézze meg akárki a municipális hitelbank ve-

zérterfiainak névsorát. Ott van Horváth Boldizsár, elnök; gr. Zichy F. V. alelnök; Almásy, Barcsay, Bartal, Bujanovich, Erlanger br., Szapáry gr. sat. igazgató-tanácsosok. Vajon ezek olyan nagyon fog-nak sietni, hogy a baloldali jelölt ur kortes ígér-etét beváltás? Azt Ráth ur sem hiszi.

Különbön is, a municipális hitelbank csak ki-folyása a földhitel részvénytársulatnak, melynek vá-lasztmányi tagja b. Bánffy Albert, kolozsvári kép-viselője Korbuly Bogdán. S vajjon így állván a do-log, a társulat Ráth Károly urtól fog-e tanácsot kér-ni a kölcsönökre nézve, vagy pedig saját embereitől. Ráth Károly ur, mint üzlet-ember jobban tudja ezt nálam s így saját maga legjobban megítélheti: meny-nyit ér az ő kortes ígérete?

Sőt tegyük föl, hogy csakugyan szerez Ráth ur mindenhatósága pénzt az iparos kölcsön-egyletnek — az a kérdés, hogy mily olcsón szerzi meg? Az iparos kölcsön-egylet kezelési költségek-kei együtt 7 százalékon felyül nem manipulálhat s ha már ennél jóval olcsóbb pénzt nem kap: saját kárával fogja üzletét folytatni. Az igen csekély alap-tőkével rendelkezhető egylet, nagyobb összeget — s egy pár ezer forinttal mire menne? — csak jótál-lók kezessége mellett kaphat 3—4 hónapos váltók-ra. Lekötö-e Ráth ur váczki-utczai üzletét, vagy saját nevét e váltókra? Alig.

Ej, uraim! Ne áruljunk zsákban macskát. A baloldal mindig a demoralisatióról beszél. Kérdem: emeli-e, emelheti-e a képviselők hitelét, a közerkölcsi-ség fokát az, ha a képviselő saját kortessévé válik, ha olyan ígéreteket tesz, melyek — nesze semmi, fogd meg jól!

En azt hiszem, hogy maga Ráth Károly ur sokkal többre tarthatná magát, mintsem, hogy ily szenvedélytelenül igaz megjegyzésekre adjon maga-tartásával okot és alkalmat.

Több önértet, több méltóság uraim!

Küzdjünk az elvek küzdterén elvekkel. De nem ilyen kortes-eszközökkel.

Mondja el nekünk Ráth Károly ur politikai nézeteit. Magyarázza meg, mint a gyakorlat embere, hogyan fogja az adót leszállítani, a monopoliumokat eltörölni; a magyar hadsereget — a nemzet nagyobb megterhelése nélkül — föllállítani; a delegatiokat megszüntetni; magyarázza meg nekünk ezeket, szá-mokkal, hideg, részrehajlatlan számokkal.

De mig csak a fentebbiekhez hasonló kortes-esz-közökkel dolgozik, addig ne várja, hogy józan, hig-gadt iparosaink horogra hagyják magukat kerítetteti — pusztá szavak és pedig nem is igen sok méltósá-gos önértetet eláruló szavak által.

Különbön béke velünk!

Kire szavazzon az iparos a közeledő követ-választás alkalmával?

II.

A mostani magyar kormány tagjai közül a belügyminister Tóth Vilmos, az igazságügyi minister Bittó István, a kereskedelmi minister Szilágy József, a közlekedésügyi minister Tisza Lajos, a közoktatásügyi minister Pauler Tivadar, a pénzügyminister Kerkápoly Károly, egyiknek a neve előtt sincs ott se b. se gr.; maga a ministerelnök is csak nem rég nyerte a grófságot, és nem azért lett minister mivel nyerte királyától a grófságát, a mely, habár jogi szempontból ma már nem jár semmi ki-váltással, de a társadalomban mégis ad egy kis tekintélyt, a melyet az ellenzék emberei se vetnek meg egészen. A párt vezetője Deák Ferencz. Nó már csak nem állítja senki, hogy az öreg ur aristokrata. Járjuk bé a ministeriumok hivatalos helyiségeit, és nézzük meg, hány aris-tokrata hivatalnokkal találkozzunk ott! Bizony, bizony nem tudom, milyen fekete szemüveg sötétítel azok szemit, a kik itt aristokratziáról beszélnek. — Aztán melyik jogától fosztotta meg e kormány a népet? Nem választja-e szá-badon tisztviselőit és képviselőit? Nem gya-korolja-e a törvény korlátai közt szabadon minden néven nevezendő mesterségét és iparát? Fizet-e egy fillér adót azon kívül, a mit a törvény megszabott?

Igen de — azt mondják — bírát nem vá-lasztja többé, dohányt szabadon nem termeszt-het, pálinkát szabadon nem főzhet, borért és husért accist kell fizetni, a só drága!

A mi a bírák választását illeti, arról itélt már a mívelt világ, s azt hiszem, éppen a ke-

reskedőnek és iparosnak tennők a legroszabb szolgálatot, ha e téren ismét a régi gyakor-latot akarnók helyreállítani. Egyébaránt is, a kinevezett kir. bíróságok csak perlekedők szá-mára vannak, az iparosnak saját viszonyai közt az ipartörvény fenntartotta még azt a jogot is, hogy magának keblbi választott bíróságo-kat alkosson, és ha ezt nem fogja tenni, csak az ő mulasztása lesz.

De éppen az ipartörvény az, a mely any-nyi elégtelenségre ad alkalmat az iparos osz-tálynak; éppen ez az, a mely állítólag komoly veszélylyel fenyegeti nem csak a jelenleg élő és dolgozó iparosokat, hanem magát az ipart is, az által, hogy életbe lépteti az iparszabad-ságot. —

Lehet erre azt felelni, hogy a külföld ta-pasztalása éppen az ellenkezőt bizonyítja, mert hiszen éppen azokban az országokban virágzik az ipar legjobban, a melyekben legszabadabb az ipar gyakorlása. De nem akarok itt evvel az érvvel élni, hanem lássuk csak, miféle ve-szély teremhet azon az iparszabadságon?

Azt mondják, hogy az iparszabadság vé-delme alatt egy rakás kontár, a ki soha se tanult semmi mesterséget, el fogja árasztani a piacot haszontalan ugyan, de olcsóságával ke-csegtető készítménnyel, és így kiszámíthatat-lan kárt fog okozni a becsületes iparosnak és a fogyasztó közönségnek egyaránt, azonkívül pedig hitvány gyártmányaival magának az il-lető ipárnak hitelét is semmivé fogja tenni.

Erre legalább is azt mondom, hogy a ta-nulatlan kontár, igaz, hitványabb munkát fog készíteni, mint a tanult becsületes iparos, de olcsóbbat bajosan. Mert miután se anyagot, se munkaerőt, se élelmet ingyen nem kap, de sőt olcsóbban se, mint más, csupán ügyességével léphet a versenyterre. Már pedig, hogy tudná valaki bebizonyítani, hogy az a tudatlan kontár, a ki se az anyagot, se a munkaerőt nem tudja oly ügyesen felhasználni, olcsóbban fog dolgoz-hatni, mint az a tanult iparos, a ki alaposan érti a mesterségét és kellő szorgalommal lát-hozza? Hogy pedig a kontár a mesterség hi-telének árhasson, az merő képtelenség, mert mentől több kontár van, annál több becsülete van a jó mesterembernek.

Nem folytatom ezt tovább, mert szorosan véve nem tartozik most ide. De a bíró vá-lasztásra csak a mondó vagyok, vajha meg-fosztanának a rendőr választás jogától is; me-rem állítani, hogy sokkal jobb és megbízhatóbb rendőrségünk volna mint most.

A dohány, pálinka és akczis féle felhá-nyásokra csak azt mondom, hogy legelőbb is se a mostani kormány, sem a Deák-párt nem hozta bé; sőt ellenkezőleg, a mióta van, abban jár, hogy e népszerűtlen adókat megszüntesse, sőt addig is, a míg végrelegesen megszüntethet-né, igyekszik a lehetőségig enyhíteni rajtok. Már is csaknem egészen szabadá tette, hogy egyes magánosok a magok saját szükségére dohányt termeszthessenek; a kis üsttel való pálinkafőzést is tetemesen megkönnyítette ott, a hol a népkén igazán szokássá vált szüksége van reá, a só árát tetemesen alább szállította, és még mind abban jár, hogy tovább szállit-hassa. Anynyi bizonyos, hogy a Bach-Schmer-ling korszak e keserves örökségeit sem eddig egészen megszüntetni nem tudta, sem jövőre csak ugy egyszerűen elenyészletni nem lesz ké-pes. Nem lehet itt, nem tudom hányadik száz-szor, ismételni, a mit e tárgyról majd terje-delmesebben, majd rövidebben már mindenféle alakban elmondtak; de a ki csak némileg fel-tudja fogni az állam háztartásának miben vol-tát, az ujjain kiszámíthatja, hogy az ellenzék se szüntethetné meg ez adókat, és hogy ha vagy egy kortes effélet ígér, az csak a tudat-lan nép ámtására való hiu szofia beszéd.

Igen, mondják erre, tudjuk mi azt nagyon jól, hogy az államnak nagy szükségei vannak, a melyeket e rendkívüli adók nélkül nem le-hetne fedezni; de hiszen itt van éppen legfőbb, legnagyobb, legmegbocsáthatatlanabb büne a Deák-pártnak, mert e roppant szükségét ő te-remtette avval az átkos kiegyezkedéssel, a mely a nyakunkba tette azt a közösügyes quotát, a mely arra kötelezi szegény hazánkat, hogy minden emberi és isteni igazság ellenére 30 procentjét fizesse oly adósságoknak, a melye-

ket hírnök nélkül mások csináltak, még pedig ugy, hogy a felvett pénzt nemcsak nem hasz-nunkra, hanem világos és kézzel fogható meg-nyomoritásunkra fordították; elfogadta azt is az egyezményben, hogy ne csak vérünket, ha-nem pénzünket is adjuk oda szinteg közönsnek nevezett, de igazság szerint semmi tekintetben se a miénknek mondható hadsereg fenntartá-sára.

Ez, az igaz súlyos vád! Ha ez igaz vol-na, csakugyan valamennyinknek az ellenzékhez kellene csatlakoznunk, hogy ha lehet, e tür-hetetlen állapotnak véget vessünk. Azonban az egész állításnak csak egyetlenegy hibája van, az t. i. hogy egy utolsó betűig nem igaz.

Mi? hát nem fizetjük a quotát?

Oh igen! azt fizetjük; de az nem igaz, hogy ezt a quotát a Deák-párt és az 1867-ki kiegyezés hozta a nyakunkra.

A Deák-pártnak e kérdésben az az elvi-tázhatlan érdeme van, hogy azt a quotát, a melyet előbb mások egyszerű parancsára, előt-tünk merőben ismeretlen arányban, oly hata-lom rendelkezése alá fizettünk, a ki még csak nem is számolt róla senkinek: azt a quotát most becsületes alku alapján, csak 30 procent arányában és oly közös minister keze alá fi-zetjük, a ki minden évben számolni tarto-zik róla. —

Dejzen, még is csak jobb volna, ha ezt a 30 procentet se fizetnők!

Igaz a! csak az a baj, hogy nem lehet. A ki hiszi, hogy lehetne, magát ámtija, a ki másokkal hiteti el, másokat ámt. Nézzünk a a fenekire a dolognak:

Mi történt volna, ha 1867-ben az egész ország egy szívvel lélekkel ahhoz ragaszkodott volna, hogy semmi czimen semmi néven, sem-mit se fizet?

Nem állók bé jósnak atyámfiai! Nem okos-kodom, nem következtetek! Tény az, és kér-dezzék meg Sáni László urtól, a ki oly ala-posan érti a történelmet, meghazudtolé, ha azt állítom, hogy a történelem megczáfolatlat-lan tanúsága szerint, bármely időben és bármi körülmények között, ugyan azoknak az okok-nak mindig ugyanazok voltak a következményei. —

Nó már 1848-ban az egész nemzet egy szívvel lélekkel azt mondta: „nem fizetünk semmit”; és mi lett a következménye?... az, hogy a mikor 1867-ben mégis kiegyeztünk 30%-ben, ez a quota öt akkora volt, mint a mekkora lett volna 1848-ban. És ha 1867-ben nem alkuszunk meg? hát megalkudtunk volna 1887-ben 30%-en, de ez a 30% ismét öt akkora lett volna, mint a mekkora volt 1867-ben. Ez nem hozzávetés, nem combináció, hanem oly ti-zta kalkulus, mint kétszer kettő négy.

De valamint a nemzetnek 1867-ben alig volt félakkora anyagi és erkölcsi ereje, mint a mekkora volt 1848-ban, ugy ha a kiegye-zés nem jó létre 1887 még súlydebb álla-potban találta volna.

Most fizetjük a quotát! De a ki akarva nem hunyja be a szemit, láthatja, hogy e quota árán oly állapotokat teremtett a nem-zet magának, a melyekben következetes és biztos haadással évről évre gyarapodik anyagi és erkölcsi erőben. Ily haladás útján elérhet maholnap oda, hogy vagy egyik, vagy másik uton megszabadulhat a quotától is. Minden más ut csak veszedelmet hoz a nemzetre.

Gondolják meg azt jól atyámfiai, és ha találnak valami igazat szavaimban: ne hall-gassanak a szenvedélyre, a mely azt hiszi, hogy más boszul meg, a mikor magának tesz kárt; ne tekintsek polgári erénynek azt a me-rev csökönyösséget, a mely ha látja is, hogy nines igaza, már csak azért is megmarad a véleménye mellett, mert már egyszer oda csat-lakozott és nem akar köpenyeget forgatni. Le-gyenek meggyőződve, hogy csak az a be-csületes ember a ki addig ragaszkodik valamely véleményhez, a mig igazán hiszi, hogy helyes, de rö-gtön elpártol tőle, mi helyt alapo-san átérti, hogy tévedett. A téve-déshez ragaszkodni nem állhatatosság, hanem makacsság.

És már most kérdem, vajjon éppen az

Jövő számunk a közbeeső szent ünnep miatt kedden jelenik meg

paros van-e hivatra arra, hogy elhagyva a csinált és egyengetett tat a vadonba menjen kalandot hajhászni?

Józan iparos ezt nem hiheti. Az iparos élető eleme a béke és a békés fejlődés; az iparos terményítő esője a tőke, a mely az állami állatok megszilárdulásával egy arányban növekedő hitel útján rendelkezésére áll; az iparos tehát nem kíváncsi se az erős mezzokutatásokat, se az állam állapotai összefonódását és alapjai megingatását, és azért, ha jól akar, nem szavazhat az ellenzékkel.

De hát az iparosnak kötelessége mindig feltétlenül kormánypártinak lenni?

Azt én nem mondom, nem is akarom mondani, sőt megeshetik, hogy más körülmények közt, magam is az ellenzékhez csatlakoznám; például ha a Tisza-párt az ő beváltott elveivel kormányra jutna — a mitől tán megőriz a magyarok istene.

De ha már eddig vagyunk, hát nem volna-e érdekében az iparosnak éppen iparost választani képviselőnek?

Ily választás legalább érdeke ellen nem volna az iparos osztálynak, ha különösen oly iparosra esnék a választás, a kinek elég értelmisége és tekintélye volna arra, hogy az iparosok érdekében sikeres működést lehessen várni. De két dologról ne felejtszünk meg.

Elsőször nem állunk még az anyagi fejlettség oly magas fokán, hogy parlamentünk már egyes osztályok különös és tüzetes érdekeivel foglalkozhassék. Még sok tennivaló van hátra azon a téren, a mely az ország összes polgárai általános érdekeinek fejlesztésére van rendelve. Ilyenkor az iparosnak a maga saját apró érdekeit a többi polgártársai érdeke felé helyezni akarja, legalább is még igen korán volna. Egyelőre még valamennyi osztálynak inkább van érdekében általános miveltetési államférfiakat választani a parlamentbe, mint külön érdekeket képviselő egyeseket, a kik a jelen körülmények közt nagy sikerre úgy sem számíthatnak.

Másodszor a fennebb előadottakból, a t hiszem, meggyőződhetett akárki is, hogy az iparos osztálynak legkevésbé sincs érdekében jelenlegi államéletünk közjogi alapját megíngatni. A mely iparos tehát csupán azért, hogy a parlamentbe juthasson, képes volna a közjogi alap felforgatására törekvő ellenzékhez felcsapni, legalább is azon méltó gyanu alá esnék, hogy nem fogta fel elég helyesen az iparosok valódi érdekét.

A valódi mester nem az, a ki csak ott tud működni, a hol minden úgy van bérrendezve, a mint ő kívánja, minden önkényt neki szolgál, semmi nehézség, semmi akadály nem áll útjában; hanem az, a ki a nehézségeket leküzdve, az akadályokat elhárítva, a körülményekkel számolva, az ellenséges elemeket szolgálja kényszerítve, a legsúlyosabb helyzet nyomása alatt is tud működni és sikert felmutatni. Gáncoskodni, a kész munkában hibát kapni akárki is tud. A jót csak a jobbert szabad elhagyni, de sohai a bizonytalanért; és a cél soha se szentesíti az eszközöket!

Azért az én igénytelen nézetem szerint a kolozsvári iparos legjobban cselekszik ez idő szerint, ha a Deák-párttal szavaz, és azért mindaddig, a míg valaki elfogadható érvekkel az ellenzékéről meg nem győző, nem tanácsolhatok egyebet az iparos osztálynak, mint hogy egyesüljön velünk, és hangoztassa velünk együtt: „éljenek Kolozsvár deák-párti képviselői gr. Péchy Manó és Hajós János! kik bizonytalan épen úgy, sőt még inkább és több nyomatékkal, eredménytel fogják, mint a határozó többség tagjai, képviselni, támogatni az iparosok ügyét, mint az ellenzéki képviselők, kiknek — a többséggel szemben, módjukban sincs határozni.

Finály Henrik.

Id. gr. Teleki Domokos képviselői jelentése, maroszek-felsőkerületi választóihoz.

(Folytatás.)

Van egy tárgy tisztelt honfitársaim, minden parlamentnek ép oly elmulasztatlan, mint felette fontos tárgya. A közmondást azt tartja róla, hogy oly kikerülhetlen, mint a halál. Talán egy más hasonlata is van a halálhoz, miszerint majd nem anyi ellenszenvvel találkozunk, mint amaz.

E tárgy tisztelt honfitársaim, az adó.

Az ország vagyonáról rendelkező első országgyűlés legott tetemes adót szavazott meg. Ez igen természetes, — más alkotmányos országok példái ugyanezt tanúsítják. Ha nemzeti szabadságunkat felhagyjuk, ha Európa több más mivelt nemzetei közt helyet foglalni, ha azokkal együtt haladni ohajtunk: szükséges, hogy azon tényezőket, melyeket a külső felelőssége, valamint nemzeti tovább fejlődésünk igényel, magunknak megszerezünk.

E részben is a mult országgyűlés elődjének példáját követte s a megkezdett uton haladott.

Tetemesek azon terhek, melyek e szerint hazánk lakosainak vállaira nehezednek. Vigasztalásunkra szolgálhat, hogy a közterhek legnagyobb része anyagi és szellemi fejlődésünkre, valamint időről-időre jobban jövedelmező beruházásokra fordítottak. A tetemes terhek dacára iparunk folytonosan emelkedést tanúsít; jölehet a legközelebbi kevésbé termékeny évek is a hazai iparra nyomasztó hatással voltak. Ez utóbbi észlelet adóképeségünkről öröndetes tanuságot tesz.

Mindamellett adónk reformja sürgetőleg szükséges. Magában foglalja ez a kevésbé indokoltak vagy túlságosan ismert adónemek megszüntetését, vagy igazságos leszállítását; az adóra alkalmas bármely tárgyának megadóztatását; az adóképes tárgyak jövedelmének emelését; az adótárgyak közt az adónak a mostaninál okszerűbb és igazságos felosztását, az adó hová fordításáról való szigorú számvetést, melyre a főszámvéző szék felállításával a szükséges intézkedés már meg van téve stb.

Örömmel emlíndhatjuk, hogy adónk reformjánál a jóakarattal igen tág és sikeres mező nyílik, s miként tudjuk, azzal kormányunk komolyan foglalkozik.

A fennebb kijelölt út és mód az egyedüli arra, hogy némely ép oly üdvös, mint sürgető tárgyra, különösen népnevelésünkre még többet adózhassunk, hogy mindemellett kiadásunk a bevétellel és adóképeségünkkel egyensúlyba jöjjön; hogy a nem remélt esélyekre is készenlétlenek ne legyünk s mégis adónk népünknek túlterhelte által a proletárság bő kuforrassá vá váljék.

Azon nagymérvű adóleszállítások, melyekkel némelyek kevésbé mivelt néposztályainkat kecsesgetik, népművelésnek, képviselői beszínelésnek, kortesfogásnak megjárják ugyan, de abban, hogy az megtörténhessék, maguk az ámitók sem hisznek. Nincs hazafi kormány, mely olyasmit ajánlani, nincs hazafiasan gondolkodó országgyűlés, mely azt elfogadni hajlandó volna, s ha mindemellett tenné, azonnal le kellene mondunk hazánk javát célzó legtöbb intézményeinkről; Európa miveltébb népei előtt minden tekintélyünket, minden beteljesítést, azoknak támogatását elvesztenénk, harmadrangú országgá süllyednénk.

Ha nem is szölok többet a mult országgyűlés munkálkodásáról, nem kétkem, újabb erősülést nyer önöknek t. honfitársaim azon eddigi meggyőződése, miszerint a mult országgyűlés a haza javát szíven hordozta, s e célra sokat tett. — Mindemellett tisztelt honfitársaim ama sok — nem sok, ha megfontoljuk az időt és fáradságot, melyet az országgyűlés munkálkodására fordított; ama sok még nem is — elég, ha figyelembe vesszük hazánk teljesületlen maradt igen sok, ép oly fontos, mint sürgős kívánalmait.

Felajelenek arról azok, kik az idő becses voltát akkor sem tudják felfogni, midőn annak szorgalmas felhasználásától függ a haza gyarapodása, felvirágzása.

Midőn hajdan Pozsonyban gyűltek össze a törvényhatóságok utasítással ellátott követői, midőn szabadságtól nem birtunk; midőn az előleges tanácskozások nem annyira pártértekezletekben, mint az ország földrajzi területe szerint folytak, akkor igazolni kellett a követnek magát küldő előtt; akkor a nyilvános ülésen kellett felvilágosítani a hallgatóságot s általa a hazát. Mi természetesebb, hogy akkor igen sok volt a szó és beszéd, és minél kevesebb az eredmény.

(Vége köv.)

Román lapszemle.

A „Federatiunea” 62-ik számában egy a szerkesztő Román Sándor által aláírt cikk az erdélyi képviselői választások kérdésével foglalkozik s tüzei a románságot a nagyszabeni conferentia határozatai ellen.

Mielőtt a nagyszabeni conferentia ellen egy esélyes manifestációt hallanánk, — írja a cikk — meg vagyok győződve, hogy az erdélyi románság nagy többsége hi maradt a nemzeti programhoz s hogy bármily viszonyok s esetlegességek közt is az eddigi politikai álláspontját el nem hagyja. Az összes románság közvéleménye az, hogy a passivitást továbbra is fenn kell tartani, s hogy az aktivitás nem a nemzet ohajtása, hanem idegen eszme szüleménye.

A nézetek e tárgyban mint 1869-ben, úgy most is különböznek; az egyik azt akarja, hogy a választóképesek be se irassák magokat, — a másik, hogy irassák ugyan be magokat, de ne szavazzanak, — a harmadik hogy a választásnál jelenjenek meg, de ne szavazzanak, hanem protestáljanak. — s végül a negyedik, hogy a román választók menjenek el, s szavazzanak a román jelöltre, ki azonban előlegesen becsült szavával kötelezze magát, hogy nem megy fel Pestre a képviselőházba.

Én akkor is a legutóbbi nézet mellett voltam, miután azonban leszavaztattam (az okból, mert tartottam attól, hogy ha képviselőket választanak, lesznek olyanok kik a nemzet közakarátát nem tekintve, a kormány pressiója, más személyes érdek befolyása alatt úgy tesznek, mint az 1866-iki képviselők, a kik felmentek a koronázásra s ott maradtak végig, megvárták saját gyalazatokat, s nemzetök compromissióját) nehogy szakadást csináljak, elhallgattam.

Ez okból nem is commentáltam a szerdahelyi

gyűlést, azt hívné, hogy a román hírlapok kötelessége azt, ha meghozatott, tiszteltben tartani, s felvilágosítani a közönséget ennek jellegéről. Azonban mi történt?

A román nemzet hozzájárulása nélkül megválasztott magyar és szász képviselők azt állították, hogy ők a románokat is képviselik, a mi a törvény értelmében ha úgy is volt, mit tettek ezen képviselők? A helyett, hogy a románság érdekében mozgogtak volna, azon mértékben a mint több vagy pedig kisebb befolyások volt a kormány előtt — mindent elkövettek a román nemzet érdekei megromlására.

A kormány és magyarok azt mondták: „Az erdélyi románok hiányzanak ugyan a képviselőházból, azonban ha ők képeznék is ezen ország (a magyarok szerint kerület) központját, Erdély mégis képviselve van, mert a választó kerületek követői itt vannak a közös országgyűlésen.” A mi a magyar törvények értelmében úgy is van.

Azonban előismeréssel kell jelezniük, hogy a külföldi sajtó elősmerte, hogy a pesti országgyűlés hiányos a románság nélkül. Való azonban az is, hogy a mult országgyűlésen gyakorolt passivitás elhibázott volt. Az erdélyi román nemzethez méltó passivitás az, hogy a lakosság többséget képező nemzet legyen a legerélyesebb activ passivitásban.

Az uralkodó hallja a román nemzet vágyait s fájdalmát, de a magyar kormány nem. Az egész művelt Európa látja, mit csirálnak egy oly nemzet, a mely egy másiknak prédálva van adva.

A passivitás nem tértelen, hanem a legagyobb, nehezebb és fárasztóbb tevékenység, a mely sok munkába kerül; ha azt akarjuk, hogy eredmény koronázza, ha azt akarjuk, hogy tiszteltessünk s a jogaink respectálva legyenek.

Örvendek, a midőn látom; hogy e részben az erdélyi románság nézete mindig terjedtebb körben kezd felszínre jönni. Az általános öntudat felkelt s most az következik, hogy határozottan nyilatkozzék magáról. A közvéleménynek szabatosan meghatározott s körülírt nyilatkozata, hatalmas lesz, s mindenké, még az ellenfél is meghajlik előtte.

Nagyon örvendtem, mikor értesültem az abrudányiak határozatairól, (hogy a Hodosiu programját elfogadják s a jun. 27-iki gyűlésre megjelennek) mert az kedvező jóságot arra, hogy ha a tizenegyedik órában is, mindazáltal még a maga idejében megerősödik a hitem, hogy az erdélyi románok a becsület és kötelesség kívánalmait ösmerve, a nagy intriguosok által mesterségesen készített conferentiából kibontakozva világosságot csinálnak.

Nem kétkedünk, hogy a gy.-fehérvári conferentia, magasztos missiója tudatában, hűtölmácsa lesz az erdélyi román nemzet közvéleményének.

A megválasztott képviselők, a magyarok értelmezése szerint is, — az erdélyi románság küldöttjei, megbízottjai lesznek, s ők a conferentiától kapandó utasítások szerint alkudozásba bocsátkozhatnak a kormányval, de semmi esetben sem az országgyűléssel, s így az annyira ohajtott békesség létre jöhet. Egyébaránt a béke megkötése végett egy küldöttséget választunk.

Végül teljesíthetjük az ugynevezett activisták kívánalmait is, hogy a kormányval egyezkedjünk, miután én meg vagyok győződve arról, hogy ők sem akarták és nem is akarharthatják a nemzet megalázását, és annál kevésbé a nemzeti program elvetését.(?)

BELFÖLD.

Küüllőmegye, jun. 24.

A junius 3-ik napján megkezdett bizottsági országgyűlés ülésébe alatt megválasztott állandó választmány ma tartá az alispán elnöke alatt alakuló gyűlést, mely alkalommal a) megválasztá az osztályok alelnökeit és pedig Szilágyi Lajos, Dobolyi Lajos, gr. Bethlen Camilló és Horvát Gyula személyben; — b.) a községek rendezéséhez, a jegyzői szigorlat kivételéhez, nem különben a tanácskozási szabályok megállításhoz a javaslat kidolgozása egy bizottságot küldött ki, és ezzel a rövid ülést befejezt nyert.

Az ülés folyamat kölcsönös előékenységgel, ildomossággal jellegette, a szenvédelyes igazgatóságnak nem voltak nyomai, s a csendes, hidegvérrel folyt tanácskozás alatt a tanácskozók könnyen megértették egymást a jó és helyes nézet, küzdelem nélkül nyert elfogadást: szóval olyan volt a gyűlés és tanácskozás, a milyennek tulajdonképpen lenni kellett, minden megyei tanácskozásainknak.

Mi meggyeszervezkedési munkálataink keresztülvitelében félvet vesztvén, természetesen követválasztási ügyeink állása is nagyon hátramaradt, s így csak augusztus hó közepén remélhetjük a választások megejtését — az összeírások megkezdése július 4-re tüzelett ki, következőleg alig lesz korábban megejthető.

Pártunknak még követjelöltjei nincsenek, de a legközelebb tartandó pártértekezleten remélem megnyugtató megállapodásra jutunk — azért azt addig talán a lapokban is főlemlített combinatiók alappal nem bírnak.

Az ellenzéknek — a szivárgó hírek szerint, felsőkerületi követjelöltje Horváth Gyula leendő — ugyanaz, ki a m.-vásárhelyi baloldali gyűlésen kockázatot reformpárti nézeteit, oly töredelmesen viszszavonta! Az alsókerületben az ellenzék a román

atyafiaknak ígér. segédkezést, ha baloldali jelöltet állítanak kebelökből — e politika nem rossz, mennyiben először a baloldal erősítése iránti érzők eléretnek, másodsor sikerülne a megyei ügyekben eddig velünk járt románokat lassanként elhídegiteni pártunktól — ez utóbbit azonban alig hisszük kivihetőnek, mivel románaink higgadt és bőv tapasztalást merített férfiak vezetése alatt állanak, kikről ingadozást, tűnő szivárványok utáni hiu kapkodást alig tehetünk fel. —

n.

Torda, Junius 26.

A M. Polgár 142-dik számában egy Tordai modern politicus (modern mert goromba) neki megy Deákparti jelöltünk programjának, b.álni akarva azt, legfőbb hibájánál tüntetvén fel, hogy semmit nem ígér: természetesen, oly ígéretekkel szemben, melyeket az ellenzék jelöltje tett, ell kel törpülni minden őszinte deákparti programnak, legyen az érvekben bár mily erős. De ez a levelezőnek mind semmi, ha nincsen benne a nálok szokásos nagy ígérlet, s horrendum dictu! a program háttérben még csak egy miniatúr mozdony sem prűszköl, mely Csán ígertőlédéről rohanva hozná a feltárt markok számára a jóllaktató boldogító mannát, de még csak egy darabka vasutat sem.

Valóban nagy önhittség olyat bírálgni a mihez nem értünk; vagy azt véli Mirza néni, hogy az a sok nagy dictió, haza árulás jogfosztás, és még a gorombaságnak általa röppentyű sziporkáiként szort szavai, argumentumok? lehet ugyan őszinte, de minthogy hozzá illó, csak is pártja értheti.

Vádolja a pártot, hogy vérdőzöttől nem retten vissza, s azt kérdi, hogy élniök kell-e? A desperatio sok mindenre rá viheti az embert, s hogy az ellenzéknek nagy oka van rá, azt felesleges bizonyítani, de jó lesz meggondolni, hogy a harag rossz tanácsadó, s nem menti a kizítást, már pedig a Cloakából merített szóhalmazal kísért fenn idézett alaptalan vádja nem egyéb annál, s a párt nevében ezzel visszautasítom.

Mirza úgy látszik megrestelvé, hogy pártjára reá olvastuk az igazat, személyeskedés terére ohajtaná vinni a dolgot s ijeszgetéshez folyamodik; hiu kíséret! a párt érdekét nem fogjuk feláldozni s védeni fogjuk a rágalmazások ellen, felfedve valótlan állításait jövőben is úgy mint ez ideig.

Végül egy barátságos tanácscsai kívánok szolgáltatni. Mielőtt személyeskedésből epébe mártaná tollát nénikém, kétszer hegyezze meg azt, mert az 1849-iki év nincs még annyira elmosódva az emberek emlékezetéből, hogy bizonyos episod felderítését ne lehetne eszközölni.

D.—

KÜLFÖLD.

Kolozsvárt, jun. 27. 1872.

(B) Hazánk oly napokat él, midőn a szokottnál sebesebb léptekkel halad a történelem. A fontos belföldi események lapunk teréről leszorították a külföldön történeteket. Lopra tekintünk most is ki s szakitunk tért a hazánk határain kívül folyó események számára.

Történelmi fontosságánál fogva első helyett kell hogy megemlítsük a német birodalom eljárását a jezsuitákkal szemben. Már hosszabb idő óta tárgya volt a birodalmi gyűlés tanácskozásainak a jezsuita ügy: az utolsó ülésekben végre megadta a halálos döfést e nagy fajta hatalomnak, mely századokon keresztül Európa legtöbb államában barátságában a fejedelmi botot is kezében tudta tartani. Az ő világnak ma már mondhatni első birodalma merészen nyakát szegte e kívülről alig kivihető nagy hatalmasságnak. A kizétési törvény felett a birodalom legjobb erők szállottak vitába és sok érdekes adatot hoztak napfényre e szerzet működéséről. A fő jezsuiták legújabb műveiből idéztek, melyek szerint az egyház felette áll az államnak, jogában áll megsemmisíteni az állam intézkedéseit, ha az egyház erkölcsi törvényeivel ellenkezik. A pápa a királyok királya, az uralkodók ura. stb. Az egyháziak fő törekvése annak bebizonyítására irányult, hogy a támadás a Jézus rend ellen támadás a kath. egyház ellen; mit aztán erőfeszítéssel utasított vissza a cultusminister. A gyűlés haboták közt hallgatta az ő embernek még ócskább okoskodásait, de azért még sem szüntek meg higgadtan érvelni ellene. A törvény végre megalkotott, mely szerint: a Jézus rend s a vele rokon rendek a német birodalom területéről kitiltotnak, mit hat hó alatt a szövetségtanácsnak végre kell hajtania; ha tagjai idegenek, a szövetség területéről kiutasíthatók, ha, nem másbelyre rendelendők. A törvény megalkotása után a birodalmi gyűlés bezáratott. Az újkor szelleme csak üdvözölheti a német szövetségesek eljárását. Poroszország még a nyár folytán körébe fogja látni uralkodókat. A látogatásnak még félhivatalos lapok is politikai irányt tulajdonítanak. A fejedelmet Andrássy gróf is követni fogja s a politikai értekezések nagy valószínűséggel a keleti kérdés körül fognak megfordulni. Igénytelen véleményünk szerint Beust elbocsátásának és Londonba távozásának nyitját sem lehet egyébben keresni, mint Oroszország legutóbbi merész fellépésében. A készenlétenséggel s a nyugaton is kitört veszély a keleti ügyről nyílt kérdésnek hagyta s minket legközelebbirel érdekel. —

Francaország az eső után szorgosan szedi magára a nehéz köpenyeget. A nemzetgyűlés tárgyalá-

sa alatt levő katonai törvény Franciaországnak szinte katonai államát alakította alapjául szolgál s nem hiszük, hogy ne útne csorbát az ország közhaladásán. Egyszer a roppant fiatal erő elvonása által s másszor ez elvonás idejének nagysága miatt. A tárgyalás sok érdekes vitával folyt és folyik, de legelőkelőbb az 5 évnél tényleges szolgálat körül volt s az öreg Thiers még tárcáját is a serpenyőbe dobta, mire az elnémulásig megrettent a nemzetgyűlés s elfogadta az 5 évi szolgálati időt. Thiers nagyon érzi, hogy ő most Franciaország s hatalmát mindig a mértékbe veti, mikor az nem tetszése szerint bílen. Legújabbban a hadügyi reformtörvény 42. cikkénél, mely felbatalmazza a hadügyminisztert, hogy belátása szerint a jól kiképzett katonát egy év helyett 6 hó múlva is elbocsáthassa, az öreg erősen lepett fel, mire többen nem ok nélkül kiáltották: „Csínálja inkább egyedül a törvényeket! A nemzetgyűlés nagy része fel is akart még előbb komolyan lépni Thiers magaviselete ellen, midőn a németek jöttek az öreg segítségére. Ugyanis már hosszabb idő óta folytak az alkudozások Porosz- és Franciaország közt a hadiszerz lefizetésének ideje és a departement-ok kiürítése iránt, és szép eredménnyel, mihez a berlini udvar azt is hozzá tette, hogy szeretné ha Thiers kormányát vinne keresztül a megállapodásokat. A szerződés iránt a végleges megállapodás megtörtént s e szerint félmilliárd lefizetése után Marne és Haute-Marne departementok még ez év szeptember hava első felében felmentetnek, két hó múlva hasonló összeg lefizetésével ismét két departement; végül a jövő év elején a fizetetlenül maradt 2 milliárd kellő biztosítása mellett az összes francia terület felszabadulna.

Az öreg ur: utódának kijelöléséről eddig hallani sem akart, most azonban a francia lapok szerint nem vonakodik már többé, hogy a hatalom állandóságának ingatagságából eredő nehézség ily lépés által elháríttassék. Választás ez esetben Grévyre, a nemzetgyűlés ez idő szerinti elnöke esnék, s legközelebb meg is fogja kísérteni, hogy e választását a nemzetgyűlés által megerősíttesse. Grévy egyszerűen a nemzetgyűlés elnöke cím alatt vinne az ország ügyeit, azon esetre, ha Thiers vagy elhalna, vagy visszavonulna s nem venne fel semmi más címet.

A nemzetgyűlés jobbpártja e hó 21-kén küldöttséget menesztetett Thiershez, előadandók panaszait. A „Siecle“ szerint hosszas várakozás után fogadtattak. A fogadtatás után panaszokdtek a kormány határozatlan volta ellen, s a tisztviselők, mind a bíróságiak mind a közigazgatásiak, megválasztása ellen, s végre hosszas csűrös-csavarás után felszólították, kormányozzon a többséggel. Az elnök a következőket felelte:

Ismerem részleteit az önök találkozásának a középballal; s nem felelhetek mást, mint, önöknek a balközép. A köztársaság ma meg van, nem lehet hát arra törni, hogy az megbuktassák. A poroszok elfoglalva tartják területeinket, legnagyobb gondunk ennek elhárítására legyen. Mikor hatalomra kerültem, harmincznyolcz departement volt megszállva; ma már csak hat, s legközelebb szabad lesz mind. E jó újságot megvihatik önök departementjaikba. Ily körülmények közt nem lehet kormányváltozással izgalmat csinálni. Én önöket igen nagyra becsülöm. Számolok önökre és számos barátokra, s együtt akarok eljárni velük. De szünjenek meg a köztársaság ostromlásával; csatlakozzanak hozzám, támogassák az én művemet. A küldöttek lesütött fővel távoztak. A megpróbáltatások keserű napjainak emléke ösztönzi Franciaországot, hogy komolyabban nézzen a népoktatás után is. A kényszer oktatás keresztülvitelére alakult liga e hó 22-én nyújtotta be a nemzetgyűléshez 850 ezer aláírással ellátott kérvényét, s így remélhető, hogy az ország nem fog hallgatni a clerikális igazításaira s törvényre teszi Franciaország ily jelentékeny részének kívánságát.

Európában még más felé is kellene tekintsünk, de tér szűke miatt ezt csak a jövő alkalommal tehetjük.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladott: Erzsébetváros jun. 28. 9 ó. 35 p. e.
Erkezett 28. 10. ó. 5 p. d. e.

Patrubán Gergely és Csiki István egyhangulag megválasztottak képviselőknek. Nagy lelkesedés az egész városban.

Feladott Pesten jun. 28. 10. ó. 40 p. d. e.
Erkezett. 28. 10. ó. 10 p. d. e.

A horvát országgyűlés megválasztá elnökiségét, a két párt megosztotta a hivatásokat s a választás egyhangulag történt. Elnökölt Mazuranics. A nemzeti párt vezére elismerte az unió törvényességét.

Eddig megválasztott 280 képviselő, közöttük deákpárti 189, ellenzéki 91; Deákpárt eddig nyert 49, veszített 16 kerületet.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, június 27.

— Gr. Andrássy Gyula külügyminiszter kijelenleg Pesten időz, jószágára fog utazni, hol e hó végéig szándékozik tartózkodni.

— Tisza Lajos közlekedési miniszter erdélyi útjából e hó 26-án reggel a fővárosba visszatért.

— **Pártunk győzelmét ünnepelheti.** A horvát-országgyűlés mind jobboldali képviselőket fog küldeni s az eddig megválasztott deákpárti képviselők száma 170-re megy; alig történt tehát még 250 választás s már alig egy pár képviselő kivételével, kiket távirattal úgy hiszünk már meghozott, pártunk kivétel: többségét. Az emleiteit képviselőknél kívül még a következő deákpártiak választottak meg: Szepesmegyében: Zsedényi Ede. Sz.-Andrén: Apponyi Albert. Ungmegyében: Nehrebeczky Sándor, Petrovay Ákos, Öri Jenő. Somogyban: Hunyady László. N.-Mihályon: Kánczini István. Zemplénmegyében: Szakácsi Dániel, Senyei Pál, Oláh Károly. F.-Fehérmegyében: Nemes János. Miskolcon: Horváth Lajos. Kolozson: Zeyk Károly. B.-Szolnokmegyében: Torma Károly. Bácsmegyében: Schmausz Endre, Szemrő János. Sárosmegyében: Hedry Ernő. Veszprémmegyében: Hunkár Mihály. Szepesmegyében: Vécsey Tamás. Borsodmegyében: Szepes Gyula. N.-Sinkszéken: Eitel Frigyes, Kaner Frigyes. Sárosmegyében: Szirmay Ferenc. Lőcsén: Csáky Tivadar. Girátón: Bánó József. Pápán: Zichy Antal. „Baloldaliak”: Aradmegyében: Mocsonyi Antal. Bihar-megyében: Beöthy Algernon. Román Sándor. Nagy György. Somogy-megyében: Körmenő Sándor. Horváth Sándor, Sreter Lajos, Matyus Arisztid. Nagyatádon: Szathmáry Károly. Krasznamegyében: Bosánecz Adolf. Komárommegyében: Zámory Kálmán, Milkovich Zsigmond. Csengeren: Domahidy Ferenc. Pártunk veszített 13 kerületet és nyert 45-öt.

— **Az országos meteorológiai intézet számára a Kőbányán levő ugynevezett csász. tornyot akarják kijelölni.**

— **Gr. Majláth Kálmán**, ki tudvalevőleg felolvasásokat tart Magyarországon s a monarchia pénzügyi helyzetéről, újabban Pécs, Nagy-Kanizsa, Sopron, Szombathely, Győr, Komárom, Tata, Tóváros, Pozsony, Nyitra, Aranyos-Maroth, Esztergom és Székesfehérvár városokat látogatta meg, mindenütt felolvasást tartván.

— **Nyilvános köszönet.** T. Popini Nándor ur, a k.-monostori önkényes tüzoltó egyeletnek egy 50 forint értékű mentő-hálót volt szives ajándékoznia, mely nagylelkű adományáért hálás köszönetet mond K.-Monostoron, 1872. június 25 én a parancsnokság.

— **A kir. jogakadémia szokott helyiségén** f. h. 29. (szombat) d. e. 11 órakor tartandó közgyűlésre a joghallgató urak tisztelettel meghívotnak. Kolozsvárt, 1872. jun. 27. T. Nagy Imre, közgy. jegyző. Lukács László, közgy. elnök.

— **Hymen.** Janina grófné, kit a fővárosi világ Liszt köréből ismer, a napokban kelt egybe Ferrais Ferenczezel Halleban.

— **Hangversenyek.** Fischer gondolkása, nemzeti színház zenekarának kitűnő tagja, a „Ref.“ szerint, a színházi szünidő alatt Kolozsvárt, Nagyszébenben és Brassóba mutatja be művészetét. Ha e hír valóság: műszeretők közönségünkre szép esték várakoznak.

— **A bécsi világkiállítás ideje** alatt a várszínház tagjai a schönbrunni kastély színházában is rendeznek előadásokat.

— **Baloldaliak helybeli lapja** szerint Pestet Kárpáttól az Adriáig kufárfészeknek nézik. Furcsa egy metamorphosison mehetett át fővárosunk lakossága az országgyűlés bezárása óta!

— **Egyik külvárosunkból** vesszük az értesítvényt, hogy a baloldali kortestanyán reggelig folyt az itatás s az elázott honmentők éktelen zsvajjal ordítottak, hogy egyövennek valamennyi jobboldalt, ha a választásnál kisbbségben maradnak. Nem tudjuk, ha nem volt-e jelen a főkapitány ur is, hogy alkalmas helyre betettesse a garáználkodókat.

— **A dal vége.** A francziák elűzött császárlának mesés gazdagságáról sokat írkáltak a lapok. Alig bírta a tenger hátán a tömördek kincseket, az arany és ezüst milliőit, melyeket a menekülő család angol partra rakott. Így írták. E fényes hír azonban úgy látszik, csak költemény volt; a Napoleon-család nem a legnagyobb bőségben lehet. Legalább a „Morn. Post“ legközelebbi száma a következők hirdetését tartalmazza: „Eugenia császárné vízfestményei naponkint 10 és 4 óra között Mr. P. Davis csarnokában, Pall Mall 51, közszemlére (csak magán eladás végett) vannak kitéve“. Ugyane lap más helyen azt hirdeti, hogy „jövő hétfőn Eugeniának minden hátralevő ékszere Christie, Manson és Woodsnál el fog árvereztetni. „E sorsra jutnak a császárné legyezői is. A nevezett lapban továbbá naponkint olvasható, Bonaparte Péter Napoleon hercegnő ajánlja a londoni divatvilágnak gonddal és izléssel berendezett női divattermék. Az egykor hatalmas, mindenki által bámult család ide jutott. Hiába! Sic transit gloria mundi.

— **A baloldal falragasszai** már hivatgatják „a becsületes embereket“, hogy éltessék jelölteiket s egyelőre vigyének fáklýászenél Sámí Lászlónak és Ráth Károlynak. A sors úgy hozta, hogy e lap szerkesztőjének szállása fölött, az emeletben lakik Sámí László. Reméljük, hogy a fáklýásmenet szónokának lesz annyi inventiója s megmondja Sámí Lászlónak oratóciójában, hogy „te dicső hazafi, mint a szabadság fenkölt bajnoka, méltó önmagadhoz, fennlakozól a magasban, míg a szolgál lelki bérencz toll lázáidnál csuszkal a szennyes porban!“ Valóban elég hatalmas passzus lesz. (Ablakainkat „a nemzeti becsület védpaizsa alá“ helyezzük, annyival inkább, mert a Szerkesztő privát ügyeiben utra kelt s csak a fáklýás zene után tér vissza.)

— **Zöld Ferkó** a „Magyar Polgár“ szerint azért rándult le városunkba, hogy a tornászat jelentőségét megmagyarázza a leányoknak s adjon nekik gyakorlati utmutatásokat. Szegény leányok! ha ugyan akad vagy egy, ki tanítójának elfogadja. Különbén a Polgár együgyű nyílássának e „Zöld“ beszédéből csak a tünik ki, hogy nem tudott ennél tetszetősebb ügyet kitalálni, melylyel a Ferkó lejtvetelének tulajdonképeni célját elpálástolja. Részünkről különben ittletét örvendetes tudomásul vesszük, mert nagyon gyengén állhat a t. baloldali ügye, midőn az efféle kicsapott juristák korteskedését kell igénybe vennie.

— **Tordai levelezőnk** szerint a baloldali agitatio oly mérveket kezd ölteni, hogy a személybiztonság már is veszélyben forog s kilátás sincs arra hogy a választást katonai fedezet nélkül lehessen megejteni.

— **A Nemeskertben** tegnap este színes lámpák fényénél nagyszerű baloldali tüntetés volt. Zöld Ferkó bemutatta magát, nem ugyan mint „okleveles tornatanár“, hanem mint engagerozott kortes vezér. Mialatt a fiakkeres küldöttség a jelöltek után elrobogott, egy padon fellállva, az áhitatos hallgatóknak elbeszélte egész Magyarország történetét a honserzés korától kezdve az átkos közösgyes állapotokig s kétségbevonhatlanul bebizonyította, hogy a baza végkép el van áruvva s egyetlen menekvés az, ha Kolozsvár Ráth Károlyt és Sámí Lászlót felküldi Pestre. Ez a két jó ember még megmentené az országot. Utána Zöld Ferkó Nr. 2. alias Pap Miklós ur biztatta az atyafiakat, hogy ne féljenek a nyílt szavazástól. Majd a debreceni don Quisotte Sancho-Panzájá a mi Tisza Lászlónk, kit két hordár ügygyel bajjal emelt fel a padra, tartott buzdító beszédet a honhazafiakhoz s midőn szavaira dörgő éljenek zugtak fel, megjegyzé, hogy nem elég csak kiabálni, hanem rettenthetlen bátorsággal szavazni is kell, mire — miután a jelen voltak közt alig találkoztott egy két szavazó — általános megdöbbenés következett. Egy néhány horizü hang azonban még is rákiáltotta, hogy „igaz.“ Beszélő Ráth Károly is, mig Sámí jobbnak látta távolléte által tündökölni. A többek közt volt egy curiosus epizód is. Hermann Ottó, a helybeli baloldali cerberusa, neki roított lapunk újdondásának, hogy mit keres ő ott az igaz hazafiak között, miután nekik „hivatalos kémekre“ nincs szükségük, tehát takarodjék el, különben „megfojtja.“ Történt pedig en egy nyilvános mulatókterben, mely nyitva áll még a hazaárulók előtt is.

— **A Kassay pár** közelebb a budai közönség előtt fog játszani. Kassayné asszony három szerepben lép föl, Kassay Vidor pedig „Souci ur keservei“ (kié a 40,000 forint?) című vígjátékban mutatja be magát a budai szinkörben.

— **Ráday neve.** Hogy mily rettegésbe hozza a derék és erőlyes királyi biztosnak csak neve említése is a rabló-népet, mutatja a következő mulatóságos történet. Ráday a félegyházai képviselő-jelöltel, Balajthyval Félegyházára ment a napokban. Meghallá azt egy jó madár, ki az előtt pár nappal lopott el egy tanyáról tizenkét birkát, s annyira megszeppen, hogy legott visszahajtja az elrozott birkákat, csakhogy ijedtében tizenkettő helyett tizenhármat talált visszahajtani. Ilyes, részint megtörtént, részint költött adomák dicsérik Ráday munkáját.

— **Az alföldi vízkárosultak** jsvára Pesten eddig 11,874 frt 76 kr. gyűlt össze, noha sokan nem küldték még be a gyűjtő íveket.

— **Vandalismus.** A budapesti katonaságnál bejelentetett, hogy utóbbi napokban dr. Balassának a keresepi temetőben levő karrarai márványba vésett mellszobra annyira megosonkittatott, hogy alig lesz helyreállítható.

— **Nagy-Kőrösről** írják a „Reform“-nak, hogy ott Csávolszky Lajos rőpirata, s az ellenzéki lapoknak rágalmai és piszkolódásai azon hatást tették, hogy a baloldaliak közül igen sokan állnak át a jobb-párthoz. A legközelebb tartott jobboldali bálon is számos jobboldalra áttért családot lehetett látni.

— **A francia nyelv** levél szerinti oktatása, Megjelent és szerkesztőségünkőhöz beküldött a francia nyelv levél szerinti oktatása Robertson tanmódjára. Irta P. Nagy Sándor. I. rész. XII. és XIII. levél. Egy levél ára 30 kr. Beküldetett továbbá az angol nyelv levél szerinti oktatása Robertson szerint. Ugyane szerzőtől, III. rész XXV. levél.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári piaci-árjegyzék június 27.

(alsó ausztriai mérő középár.)

Tisztábuza 7 frt 30 kr. Elegybuza 5 frt 50 kr. Rozs 4 frt 50 kr. Árpa 3 frt 10 kr. Zab 2 frt 10 kr. Törökbuza 5 frt 40 kr. Pityóka 3 frt 22 kr. Marhabus fontja 25 kr.

— **A gy.-fehérvári piac** árai június 22. ausztr. mérő Buza 6 ft 10 kr., elegybuza 5 ft 20 kr. rozs 4 ft 60 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 10 kr. pityóka 2 frt 9 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., lencse, ieczeje 28 kr. paszuly, ieczeje 20 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhabus 22. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy ől tüzi a kemény 13 ft 60 kr.

— **A m.-vásárhelyi** piac árai jun. 20-ról, alsó ausztr. mérője. Tisztábuza 4 ft. 78 kr. rozs 3 ft 90 kr. Elegybuza 4 ft 18 kr. Zab 1 ft 84 kr. Széna köve 1 ft 80 kr. Egy ől fa 36 hüv. hosszu 11 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40

kr. Marhabus fontja 22 kr. Konyhalisz — ft 12 kr. Lencse kupája 22 kr. Paszuly kupája 18 Burgonya, mérője 2 frt — kr. Disznózsír 60 kr. 76 kr.

— **A n.-enyedi** piac árai június 20. a. ausztr. mérő tisztábuza 6 ft 50 kr. rozs 3 ft 65 kr. elegybuza 4 ft 50 kr. zab 2 ft 10 kr. Széna 2 ft. 40 kr. Egy ől fa 36 hüv. hosszu 11 ft. — kr. Marhabus fontja 20 kr. Konyhalisz 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Június 27-én 5°. Metalliques 100 frt 64.80. Kamat.—. 5°. Nemzeti kölcsön 100 frt. 72.30. 1860. Kötésén 104.80 Bankrészevény 855. Hitelin-tézeti részvények 344.30. London 10 ft. st. 112.40. Ezüst 110. — Cs. kir. arany 5.37. Napoleondor 8.96. Urbéri kötvények: Magyarországi 81.75 Te-mesi 81. — Erdélyi 79.50. Horváthországi 84.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

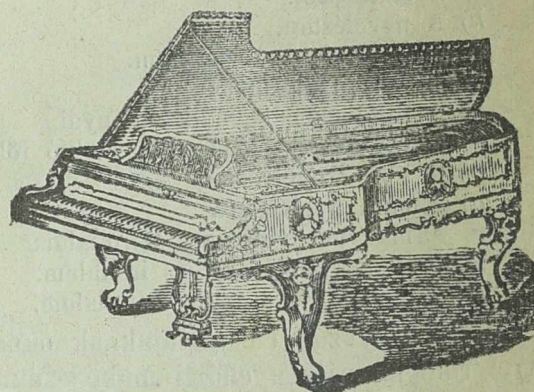
Nyilttér.)*

Edegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, június 24-én 25-én

Gróf Kornis Gábor nyugalmazott cs. kir. őrnagy Somkerékről, Gyulay Ferencz földbirtokos N.-Váradról, Krausz Albert kereskedő Szegedről, Sohor Marczel földbirtokos Bethlenből. Stíl Frigyes kereskedő Deésről, Dájbukát János földbirtokos M.-Vásárhelyről, Binetz Gábor mérnök Pestről, Kadics Tamás kereskedő K.-Fehérvárról, Klerman Adolf birtokos Beszterczéről, Tüköri Jakab birtokos Pestről, Petronella Rótz vasuti mérnökne Oravitzárol, Zudor Elek földbirtokos Lőrsádról, Fülöp Emanuel terménykereskedő M.-Vásárhelyről, Hitter János vasuti mérnök Erdő-Szt.-Györgyről, Ibrányi Károly birtokos Középlakról, Ajtai Péternő földbirtokos Meződombról, Liebsitz József kereskedő N.-Bányáról ontsán Isák birtokos Deésről. Nagy Benedek birtokos B.-Hunyádról, Radnotfi Sándor m. kir. honvédhadnagy Pestről, b. Schleinitz birtokos Beszterczéről, özvegy Szentpéteri Lanra V.-Hunyádról, Singer Viktor kereskedő Kassáról, Rothmann Eduard kereskedő N.-Váradról. Lészay József birtokos Felvinczről, Fuch Arnold kereskedelmi utazó Bécsből, Rotzman Jakab birtokos Hidalmásról, özv. Veres Józsefnő birtokosnő Deészről, Nagy Ignác hivatalnok Pestről, Kereszteti József földbirtokos Szabolcsból.

KOLOZSVÁRTT

DEMJÉN LÁSZLÓNÁL

kaphatók a legjobb bécsi

zongorák

gyári áron és felelősséggel.

Minden betegnek erő és egészségsz gyógyszer és költség nélkül: Revalesciere Du Barry Londonból.

Mióta ő szentsége a pápa az izletes Revalesciere du Barry használatra folytán szerencsésen ismét helyreállott és több orvos és kórház annak hatását elismerte, senki sem kételkedet e becses gyógytáplálék erejében, s a következő betegségeket említyük fel, melyeket e gyógyszer alkalmazása a költség nélkül meggyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártya-, lélegző-, hólyag- és vesebajokat, gümőkort, aszkórt, ashmát, köhögést, emészthetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, vérsnást, vízkórt, lázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, rosszszállást, hányást még a terhesség alatt is, diabetet, melákórt, elsoványodást, csúzt, közvényit, sápkort. Kivonat 72,000 bizonyítványból, oly esetekben, melyek minden gyógyszernek ellenállottak.

71,814. számu bizonyítvány

Dover, 1860. dec. 20-kán. 24 éves koromban hagytam oda az egyetemet — szétromesolt egészségemmel, sem enni sem inni nem voltam képes, borzasztó fájdalmak és hányás nélkül, folytonosan álmatlan éjjek a testet lelkét elbágyasztották és két évi orvosi kura Londonban annyira rosszabbította állapotomat, hogy csontvázásván össze alig nyomatam 100 fontot, minden tagomban reszkettem és alig bírtam lábamon megállani. Már felhagytam minden reményével, midőn megismerkedtem Du Barry Revalescierejével, és e megfizetheten szer egészségemet 60 nap alatt helyreállította, mely idő alatt a Revalesciere folytonos alkalmazása mellett 23 egygyed fontot nyertem izomban és ideggyében. Szenvédéseim hihetetlenek voltak, hálám e becses gyógytápszer iránt végtelenül.

Spenser Péter.

St. Romain des Isles, 1862. nov. 27.

Az égnek hálá! Du Barry Revalesciereje 18 évi kinomat mell- és gy morfájdalmakkal és éjjeli izzadsággal, fülzúgás és általános gyengeséggel eloszlata és nekem az egészségem pótolhatlan kincsét visszaadta.

Comparot J.

72,418. számu bizonyítvány

Obergurig, Bautzen mellett (Szászország) 1869 jan. 17-kén. Hosszabb idő óta szenvedtem borzasztó lélegzési fájdalmakban, melyek ellen sok helyütt kerestem, de sehol sem találtam segítyt. Mely hála!val elismerem, az ön jeles Revalescierejeus hatását; tisztelettel!

Maszlmg Ernő.

Táplálóból levén mint a hus, a Revalesciere felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarította gyógszerekben.

Bádogszelenczékben fél fontos 1. 50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4.50, 5 fontos 10 frt. 12 fontos 20 frt. 24 fontos 36 frt. Revalesciere chokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társának Bécs, Walfischgasse 8. sz. Kolozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Linzben: Hasolmayer, Prágában: Fürth, J. Brünben: Eder F., Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerész-nél, Duna-Föld-várt: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Brilli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Páztori Felixnél, Székes-Fehérvárt: Dieballa Györgynél, Vághelyen: Conlegrer Ignácznál, Csernovitzban: Schirich Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban: Irgalmasok gyógyszerárában, azokivül a bécsi ház postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt közlettekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

